

Iztok Osojnik

inuksuit – pet balad o neoliberalizmu za otroke

1

hej, umetnost, ali kar koli je že ostalo od tebe,
 prihajam na jeklenem vozu,
 jaz, dioniz, ki je raztrgal samega sebe s silno močjo doživljaja,
 z jezikom kovalentnih vezi,
 v nekem jedrskem poskakovanju postlatinskih
 zlogov, v trdnosti značaja,
 ki se ne pusti ujeti v podobo, ikonoklazem poezije, evo me,
 kot rečeno, nekaj kovinskega, nekaj, kar trdo zazveni,
 a ne vleče za sabo
 sentimentalnega jadikovanja, medtem ko neki parnik,
 obračajoč se v pristanišču, občuduje svoje dimnike
 malce začuden in malce prestrašen,
 frivolnost je moj spomin
 zgoraj nad marjanom galebi preletavajo polotok, potem pa v
 turbulence nad industrijsko cono.
 vsak dan se odvija odločilna bitka med
 vzhodom in zahodom, človek je nehote postal dirkališče,
 na katerem se dva ali trije tepci zagrizeno borijo za
 nič, ker sploh ne pride do zmage, vse je permanenten spopad
 za to, da človek sproščeno hodi dol po globinah brezsenčne svobode,
 ker svoboda ni dosežek, ampak
 je špansirštok. malce smo se izgubili, kot se za pesnika spodobi,
 ah, puškin, ti in dioniz,
 ampak tukaj je še prometej, ki je hodil okoli z ognjem,
 ne vem, kdo se je politično ugnezdil na vrhu kavkaza,

jasno je, ne rata vsaka pesem od prve in iz nekaterih je treba izstopit
ter zamenjati avtobus. imaš prebliske, ampak zakaj bi jaz jedel govno,
zakaj naj ne bi to konzumirali na samem kraju proizvodnje,
nihče ne trdi, da smo odpravili žulje in urtiko,
daj, fant podivjaj, precej kompaktno ontološko stanje,
vredno stopnjevanja v trdoti
poznam ta kamen na obrazu nekoga,
ki trdno sedi v sedlu (ali vsaj tako misli),
obraz junca. no, pesem se ni izšla po pričakovanju,
kar je bilo pričakovati, niti ni kaj prida raztrgana,
da bi ven kričali kakšni molčeči
očitki, a to še ne pomeni poraza, človeka včasih kakšen spretno
izveden gib orodja utrdi v prepričanju,
da obstaja določena oblika napredka,
mislim v prometejevskem smislu, ampak to je nedotakljivi prometej,
nekaj se orli oblasti zaganjajo v njegova jetra,
po pričakovanju. ogroženost sveta v breznu svobode je nekaj, česar svet ne
prenese, zato mi pošilja nazaj tisto violino, ki naj bi me očarala
in me najbrž tudi bo. no,
poglejmo si ta krvavi šov v snopu reflektorjev

2

ni vsaka pesem sobota,
vidim, da se zadeva spreminja v spopad kolosalnih razmer
ali še bolje v kolosalno zadevo,
ugotovitve so se izkazale za resnične.
torej tu obstaja neki “kibernetski” prehod
v delovanje, toda – o tem sem se spraševal na začetku umetniške poti –
katera je tista zadeva, živo odvijanje, ki korespondira ne toliko z željo
človeka, ki je vržen noter, temveč z breznom svobode,
za katero se zdi, da ponuja
nadaljevanje pesmi v več pomenih. in za kakšne zmage gre?
torej nobenih zlorab, zabadanja igel v vosek, niti zmaga niti poraz,
ampak tako po filozofsko izven in v pozabi obeh.
je vožnja s kolesom po mestu kaj takega? sem pogledal nazaj,
sem pomislil nazaj, sem obstal kakor velikanski sod za pivo,
ki so ga hipno izpraznili, ker trenutek ni dovolil
nobenih udarcev, da se ne bi kaj poškodovalo. držati to stanje
živo, onemogočiti ga zgolj kot izjavo
v formi bodoče nostalgичne konverzacije,
v prazen pozdrav, preden ena ali druga oseba stopi z vlaka.
potem v prvi plan stopi usodno vprašanje
o zajcih, ne toliko o sprevedu zenovskih črnih halj,
kolikor o enem samem človeku,
ki se recimo vzpenja na goro ali pa tudi samo poseda pred knjigarno
nobene zlorabe za zajce, je napisal jure detela,
povleči potezo v takem trenutku pomeni
zdrsiniti ali še kaj hujšega. tako pa odneseš ta velik cvetlični lonec
tja gor, kamor si peljal s kolesom, skrbno pazeč, da se nič
ne zlije čez rob, da vrč ostane prazen, da ostane tako
od tu naprej

3

zdaj pa se vrzi z mosta, pesnik,
vznak, kakor akrobat ali adrenalinski športnik,
zdaj namreč poslušamo,
béla bartók ali kako je ime oni arktični simfoniji
s tistimi čudnimi kamnitimi možici (inuksuiti),
skozi katero lovec gleda kri. zdaj sem jaz
nevesta vetra v temno zelenih šegah krila in pisanih trakov,
vidim, hodimo po različnih ulicah, sonce tukaj ne zaide
in bela barva je zakon, ki ga ni nihče postavil,
nikoli ni ničesar prepovedal ali ubil.
hodim po barju, kar je po svoje zapravljanje časa in
luksuz dandyja, toda tudi čas za vretje.
kakor se v steklenicah neka brozga
preobraža v šampanjec, tako se človek
popolnoma pozabi na poljski poti
med dvema pišema vetra v šopu trave. ne vem, ne bi rad prezgodaj
modroval, vendar norost ni edini udarec usode,
ki ne potrka na moja vrata, pa lahko še tako koga čakam,
ve pa se, kdo je vse koga čakal. nobenih izlivov nežnosti ali
dobronamernosti,
nikakršnega sovraštva ali zlobnih urokov,
ker to je carstvo onega *tanatos*, mrtvih želja,
je golo življenje, precej zračno, bi rekel,
ledeni prsti na klaviaturi premražene kože,
lepo pordele zaradi šampanjca,
se človeku nič ne vrti v glavi, da bi klical, kdo naj trka. človek
ne postavlja mere in vendar je mera tu. hoteli ste, da spregovorim,
in čeprav ni tega nihče zahteval,
sem očitno spregovoril, kar me nasmeje,
ker nihče ne posluša in tudi nič takega ne pričakujem, moja usta niso
prehod, v katerem naj bi se kaj usodnega reklo, tako, da bi kdo slišal,
ker so to usta brezimnega človeka, ki zgolj nosi moje ime,
ta človek pa je neviden
in prav je, da tako vedno bolj tudi ostane do popolne nevidnosti,
ker bi se lahko sicer kdo zaletel v to granitno skalo, moje vijuge pa bi bile
prikrajšane ne toliko za norosti,
kakor za lomastenje v visokotlačnem nesmislu,

medtem ko bi se tam na severu živo odvijala ona arktična simfonija,
jedro moje glave brez glave in brez jedra,
ne vem pa, zakaj te oči tako plavajo v ledenem bajerju,
sapa je pač tisto, kar spravim skupaj,
in čeprav fizično rečeno sestopam dol,
je vse enakovredno gosto mračno,
kakor se za arktiko spodobi,
in veseli me, da je mraz neznosen ali celo nečloveški

4

daj, bova pozneje iskala inuksuita od tistega johna adamsa,
v tem je štos, jes, kasneje,
ko pa zdaj živo doživljam, kako sem oni dan pred železniško
postajo v helsinki, dovolj znano med arhitekti, bi rekel, in tudi sem,
čakal na avtobus nazaj na letališče. eno leto in odpičena glava,
ostra kakor naraven diamant in njegove kovalentne vezi.
mislim, da je to dober iztržek,
ker vsak kamen pomeni zrno kozmosa in tole zrno naj bo takšno,
da je precej volumna nad arktiko,
vse do tistih razbeljenih zvezd, zaradi katerih se ti blede.
padajo ledene zvezde, veter, hladen kakor oni za srajco, ko veš,
da ni nič takega, kar bi te še lahko ogrelo, okoli poka mrz,
sama jasnost, beton, beton, modrikast,
ampak moj glas kriči
in moja požrešnost nikoli ni zadovoljna z odprtino noči gor
v veselje, golo, brez robca na ustih, da bi lahko dihal,
povsem neposredno,
igrivo, saj si me pričakoval takega, pa ja, pa ja, pa ja,
moj glas kriči in moje peruti mu rade podstavijo ramena
in angeli so zmrznili in ledene sohe po tleh, precej neraven teren
in vse je čudovito ledeno ne da bi
kdo ocenjeval, umetniški vtis,
precej brezbržno, to je vendar moj poklic, to je vendar moj poklic,
led mi teče po obrazu, ne vem, mislim, da to ni led sreče,
mislim, da je to samo led, dovolj shlajen, da je
samo led, nič ne zadržuje veselja, da ne bi z golo nogo stal na mojem
slečenem telesu, zadaj na tilniku pušča zračnica, eni gasilci se podijo
čez razbito ledeno puščavo, ledeni lesteneč pada z neba zvezd,
moja glava pa se ne more odtrgati, ker je že tri tedne odtrgana v tisti
ledeni razpoki
z zmrznjenimi očmi odprta gor, z odprtimi zmrznjenimi očmi gleda gor,
poglejte takle mali človek in tako velikansko veselje in vse stlačeno v
njegovo votlo stegnenico kakor atena, ali pa dioniz, ali pa kar oba skupaj,
živo resno atena nekam uradniško in dioniz
kakor zlobni abdominalni dohtar,
ki se je zredil in zdaj razsaja med ledenimi trtami na inuksuitih,
arktika, kdo si ne bi mislil, kdo ne bi sestopil sem dol,

blok flavta v moji hrbtenici, ne vem, kaj dela tam, blok flavte
po navadi ničesar ne počnejo v hrbtenicah,
čas je za prodoren keramičen pisk bele tišine,
ker smo jo pljunili ven, kajti take reči počnemo, mislim, blok flavto

5

vrtenje zvezd nad arktiko ustvarja
obraz urinega kazalca v napačni smeri. in tudi obraz sam je
učinek telesa na podobo zvezd. telo, nekaj lepljivega, nekaj ranjenega,
rumeni sončni vzhod, razjeda celice zaradi nemoči,
da bi se povlekel na nebo.
živa politika v nekih majhnih ulicah ali med hišami iz kartona
v virtualno realni faveli, v samovzpostavljenem getu, edini realni
konstelaciji življenja izven reklamnega filma o bančnih posojilih,
obrestnih merah
in nasilnih izterjavah. mehanika sodobnega koncentracijskega stroja.
in v vsem tem naj bi neko vlogo
igrala ljubezen, predvsem nemogoča ljubezen. kaj naj s to ljubeznijo
intelektualec, ki se je pritihotapil v veliko predavalnico,
tisti subverzivni manjkajoči člen,
ki vse poveže v teror sanj iz tisoč in ene noči
znanstveno-tehnične pošasti, škipajočega golema
iz nerjavečih kosti in matičnih celic, in vendar je še ta ljubezen,
od kod vre, kakšno vprašanje, od kod poplavlja
telesna akumulacija za pragmatičnim jezom želje drugega,
samo ne izgublaj glave tam na tistem gorskem grebenu,
ker podivjati ne reši nič, lahko bi rekel zanimiv eksperiment in verjetno
kaj podobnega počnejo s podganami v labirintu, včasih človek dobi napačen
vtis, da je poezija vodič iz arktičnega vrtinca zvezd,
v katerem so iste zvezde enkrat ekstaza in drugič pekel, krišna
pa kočijaž, ki pretika stikalo, v mrazu se glave zgostijo v madež
nevidne multitudine in onemogočijo preboj interpretaciji,
tako da se brezoblična kepa tkiva samo še trese na mrazu,
človek pa se sprašuje
po riemannovi liniji ničel, kajti do tu sega ta matematika, od tu dalje
pa premražen delirij, ki se kot obrzdan norec oklepa
nekega imperativa pozabi,
ni pa boljšega načina, kako zakuriti peč, kakor ta smešni imperativ